DRAFT MINUTES

Meeting ID	2278
Committee	Pwllgor Craffu Addysg a Dysgu
Date	01/04/2021
Attendees	Cynghorwyr Haydn Trollope (Cadeirydd) Cynghorwyr Julie Holt (Is-gadeirydd) Cynghorwyr Derrick Bevan (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Garth Collier (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Martin Cook (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Malcolm Day (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr D. Lyn Elias (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr John Hill (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Clive Meredith (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr John C. Morgan (Aelod Pwyllgor) Cynghorydd John P. Morgan (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Lee Parsons (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Tommy Smith (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Bob Summers (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr David Wilkshire (Aelod Pwyllgor) Mr. Tim Baxter (Co-Optee) Mr. Alun Williams (Co-Optee) Lynn Phillips (Swyddog) Michelle Jones (Swyddog) Gavin Metheringham (Swyddog) Claire Gardner (Swyddog) Joanne Sims (Swyddog) Luisa Munro-Morris (Swyddog) Gemma Wasley (Swyddog) Liz Thomas (Swyddog) Leeann Turner (Secretary) Gwasanaethau Democrataidd (Notify) Pob Cynghorydd (Notify) Louise Bishop (Notify) Sean Scannell (Notify) Richard Crook (Notify) Rhian Hayden (Notify) Damien McCann (Notify) Michelle Morris (Notify) Steve Berry (Swyddog) Andrea Jones (Swyddog) Cynghorwyr Joanne Collins (Notify)

Item ID	4622
Item Title	Cyfieithu ar y Pryd
Summary	Nodwyd na dderbyniwyd unrhyw geisiadau ar gyfer y gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

Item ID	4623
Item Title	Ymddiheuriadau
Summary	Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr G. Collier a D. Wilkshire. **<u>Aelod Cyfetholedig</u>** Tim Baxter Rheolwr Gwasanaeth Cynhwysiant

Item ID	4624
Item Title	Datganiadau Buddiant a Goddefebau
Summary	Ni adroddwyd unrhyw ddatganiadau buddiant na goddefebau. **<u>DIWEDDARIAD LLAFUR – PANDEMIG COVID-19</u>** Ar gais y Cadeirydd, rhoddodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Addysg y diweddariad diwethaf ar ymateb y Gyfarwyddiaeth i'r pandemig Covid-19. Roedd Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi ar 5 Mawrth fod mwy o ddisgyblion i ddychwelyd i ddysgu wyneb i wyneb. Mae'r Gyfarwyddiaeth wedi gweithio'n agos gyda phenaethiaid ysgol i fabwysiadu dull gweithredu cyffredin ar draws y stad ysgolion er mwyn i ddysgwyr ddychwelyd yn ehangach ac o 15 Mawrth roedd hynny wedi cynnwys pob disgybl cynradd yn mynychu eu hysgol yn llawn-amser. Mae dysgwyr Blwyddyn 11 wedi mynychu o'r un dyddiad ond roedd rhywfaint o hyblygrwydd ar gyfer elfen o ddysgu a bell a gaiff ei phenderfynu gan yr ysgol unigol a'i gyfathrebu i rieni fel sy'n briodol. Roedd hefyd ddarpariaeth ar gyfer disgyblion blwyddyn 10 i baratoi ar gyfer asesiadau Cyfnod Allweddol 4 yn ystod tymor yr haf. Yn ychwanegol at hynny, cynigiwyd sesiwn ailgydio diwrnod llawn i holl ddysgwyr blynyddoedd 7, 8 a 9 cyn cyfnod gwyliau'r Pasg i wirio eu cynnydd a'u lles yn gyffredinol. Yng nghyswllt y sefyllfa am achosion positif Covid-19, effeithiwyd ar 5 ysgol. Roedd 5 achos positif ymhlith disgyblion a 4 achos positif ymhlith staff, yn cynnwys un aelod o staff o Ail Gyfleoedd. Cyn diwedd tymor y gwanwyn, effeithiwyd ar 180 o ddysgwyr oherwydd eu bod yn hunanynysu am yr ystyriwyd eu bod yn rhan o grŵp cyswllt. Mae'r Cyfarwyddwr yn rhagweld cyhoeddiad gan Lywodraeth Cymru am ddychwelyd yn llawn ar gyfer dysgu wyneb-i-wyneb ar gyfer pob dysgwr o 12 Ebrill. Cadarnhaodd fod ysgolion wedi paratoi'n dda ar gyfer penderfyniad o'r fath ar ôl gwyliau'r Pasg a

	chafodd pob ysgol y profion llif unffordd disgwyliedig ar gyfer staff. Mewn ymateb i gwestiwn gan Aelod am unedau profion symudol, cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Addysg y bwriad i ddod ag unedau profion symudol yn ôl i Flaenau Gwent. Esboniodd ei bod yn debyg y byddai cynnydd mewn achosion cadarnhaol oherwydd gwyliau banc y Pasg a dychwelyd i ddysgu wyneb i wyneb ond rhoddodd sicrwydd i Aelodau fod ysgolion wedi paratoi'n dda a bod asesiadau risg sicrwydd Covid ar waith.

Item ID	4627
Item Title	Dalen Weithredu – 9 Mawrth 2021
Summary	Cyflwynwyd y ddalen weithredu yn deillio o gyfarfod y Pwyllgor Craffu Addysg a Dysgu a gynhaliwyd ar 9 Mawrth, yn cynnwys:- **<u>Grantiau a ddyfarnwyd i'r Gyfarwyddiaeth Addysg</u>** Nodwyd, oherwydd camgymeriad, y byddid yn newid Atodiad 2 ar system Modern.Gov yn dilyn y cyfarfod. Yng nghyswllt cyllid dogn, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg y byddai'n cydlynu gyda chydweithwyr cyllid ac yn rhoi diweddariad i Aelodau. Holodd Aelod pam nad oedd cyllid Grant Amddifadedd Disgyblion wedi ei restru ar Atodiad 2. Esboniodd y Cyfarwyddwr Addysg mai dim ond cyllid a dderbyniwyd yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru a restrir yn Atodiad 1 yn unol â'r cais gwreiddiol. Caiff y Grant Amddifadedd Disgyblion ei weinyddu drwy EAS. Teimlai Aelod ei bod yn bwysig cael gwybodaeth ar gyllid Grant Amddifadedd Disgyblion gan y caiff yn awr ei asesu bob 3 blynedd a gallai ysgolion weld gostyngiad sylweddol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg y rhoddir gwybodaeth am gyllid y Grant Amddifadedd Disgyblion ar gyfer blynyddoedd 2019/20 a 2020/21 ar gyfer y cyfarfod nesaf drwy'r Ddalen Weithredu a dywedodd eto y caiff ei weinyddu'n rhanbarthol gan EAS. Esboniodd y Cyfarwyddwr mai oherwydd meini prawf y caiff y Grant ei ddosbarthu drwy'r consortia rhanbarthol, fodd bynnag mae EAS yn defnyddio'r wybodaeth a gyflwynir gan y Cyngor yng nghyswllt nifer y disgyblion sy'n gymwys am brydau ysgol am ddim i benderfynu lefel y Grant i'r Cyngor. Bu cynnydd yn nifer y dysgwyr sy'n gymwys am brydau ysgol am ddim ac roedd tua 1,700 yn derbyn taliadau uniongyrchol. Caiff y broses ei monitro'n wythnosol a lansiwyd ceisiadau yn unol â dymuniadau ysgolion gan gydlynu'n gyson gyda rheini er mwyn diwallu anghenion teuluoedd. Holodd Aelod os caiff ffioedd gweinyddiaeth eu tynnu o'r grantiau a roddir. Dywedodd y Cyfarwyddwr fod Llywodraeth Cymru yn cynnig swm bach iawn o gyllid ar gyfer gweinyddu'r grant. Mae cyfanswm y gyllideb a ddirprwywyd a gaiff ei throsglwyddo'n uniongyrchol i ysgolion tua 86%.

	Cyfeiriodd y Cadeirydd at Atodiad 1 a chododd bryder am y swm bach o grantiau a dderbynnir ar gyfer prosiectau tebyg i Gwnsela Ysgolion a Phrosiect Gweithgaredd Haf Ysgolion. Eglurodd y Cyfarwyddwr Addysg fod y swm hwn yn ychwanegol at y cyllid a dderbyniwyd eisoes gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y gwasanaeth Cwnsela Ysgolion. Mae'n cydnabod y galw ychwanegol a fu ar y gwasanaeth a byddai'n ategu'r gyllideb a dderbyniwyd eisoes. Yng nghyswllt y £6,000 ar gyfer y Prosiect Gweithgaredd Haf Ysgolion, mae hyn yn gysylltiedig gyda'r Rhaglen Cyfoethogi Gwyliau Ysgol i gefnogi dysgwyr mewn cyfnodau o wyliau ysgol. Byddai'r Rheolwr Trawsnewid Addysg yn rhannu'r adroddiad deilliant o gynllun y llynedd i ddangos peth o'r gwaith a wnaethpwyd. CYTUNODD y Pwyllgor, yn amodol ar yr uchod, i nodi'r ddalen weithgaredd.

Item ID	4628
Item Title	Cynnig i Ymgynghori ar gynyddu capasiti Pen y Cwm
Summary	Cyfeiriodd Aelod at wrthdaro buddiant gan fod rhai Aelodau o'r Pwyllgor hwn hefyd yn Aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio, Rheoleiddio a Thrwyddedu Cyffredinol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg na chredai y bydd gwrthdaro buddiant gan y byddai'r drafodaeth yn rhoi sylw i'r potensial ar gyfer ailwampio adeilad presennol Ysgol Pen y Cwm ond na fyddai'n canolbwyntio ar fanylion o safbwynt cynllunio a theimlai y gallai Aelodau gymryd rhan a chynnig eu barn a'u sylwadau am y cynnig. Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol Addysg a gyflwynwyd i geisio barn y Pwyllgor Craffu ac Addysg yng nghyswllt y cynnig i ymestyn capasiti Ysgol Arbennig Pen y Cwm o 120 i 175 disgybl, gan ateb y galw am leoedd. Byddai'r Pwyllgor Craffu Addysg a Dysgu yn ymgynghorai statudol os bydd y Pwyllgor Gweithredol yn rhoi caniatâd i'r cynnig i symud ymlaen at ymgynghoriad. Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Addysg yr adroddiad a thynnu sylw at y prif bwyntiau ynddo. Tynnodd y Cyfarwyddwr Addysg sylw at ddiwygiad yn yr adroddiad ym mharagraff 2.13 sef bod yr ymgynghoriad i ddod i ben ddydd Sul 6 Mehefin 2021, ac nid 6 Mai fel y nodir yn yr adroddiad. Holodd Aelod os byddai angen staff ychwanegol pe byddai'r ysgol yn cyrraedd ei chapasiti llawn. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg y gallai unrhyw oblygiadau staffio ychwanegol gael eu trin yn y gwahaniaethyn posibl rhwng y gyllideb bresennol a'r gyllideb arfaethedig, a fyddai'n £575,000 ychwanegol, yn dibynnu ar anghenion dysgwyr. Byddai angen o bosibl i'r elfen honno o'r gyllideb i gyllido staff ychwanegol i gefnogi dysgwyr yn y safle. Cododd Aelod bryderon am y nifer fach o leoliadau tu allan i'r sir y darperir ar eu cyfer. Dywedodd y Rheolwr Trawsnewid Addysg y cynhaliwyd yr

adolygiad dechreuol gan y tîm Cynhwysiant, fodd bynnag byddai angen adolygiad mwy manwl yn y dyfodol. Caiff lleoliadau tu allan i'r sir eu penderfynu ar yr anghenion ac amgylchiadau sy'n gysylltiedig gyda phob disgybl unigol ac yn yr adolygiad dechreuol rhagwelwyd mai 5 oedd y nifer uchaf y gellid dod â nhw'n ôl i'r Awdurdod Lleol ar hyn o bryd. Lle mae capasiti ac y gallai anghenion disgyblion unigol gael eu diwallu o fewn yr Awdurdod Lleol yna byddai'r tîm yn edrych ar ddod â mwy o leoliadau allan o'r sir yn ôl i'r Awdurdod Lleol.

Yng nghyswllt y capasiti hysbysodd y Cyfarwyddwr Addysg yr Aelodau mai'r capasiti yn y tymor byr yw 175 disgybl. Byddai cam 2 yn ystyried y trefniadau mwy tymor canol i hirdymor a'r potensial i gynyddu capasiti ymhellach mewn blynyddoedd dilynol.

Holodd Aelod os byddai'r capasiti o 175 disgybl yn ddigonol yn y dyfodol agos neu os byddai mwy o geisiadau nag o leoedd ar gael yn yr ysgol eto gyda'r cynnydd yn nifer disgyblion ADY. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg fod y ffocws ar ddelio gyda galw yn y dyfodol rhagweladwy ond wedyn byddai angen adolygu capasiti yn yr ysgol fel rhan o gam 2. Ychwanegodd y Rheolwr Trawsnewid Addysg fod y ffocws ar y blaenoriaethau cyntaf a thrin y gwaith a wnaeth yr ysgol eisoes am ailgyflunio'r amgylchedd addysgu a dysgu. Yng nghyswllt cynyddu capasiti ar gyfer yr ysgol yn union gyda galw posibl yn y dyfodol, mae cyfres o opsiynau yn cael eu hystyried megis ehangu neu estyniad posibl ar yr ysgol, neu leoliadau ategol gydag ysgolion gyda chapasiti digonol i ddarparu ar gyfer hyn. Ategodd fod y ffocws ar ddatrys materion tymor byr i dymor canol a oedd wedi digwydd fel canlyniad i'r cynnydd mewn galw a ragwelir ar hyn o bryd, yna edrych ar yr hirdymor gyda'r datrysiad cynaliadwy a gorau ar gyfer Pen y Cwm.

Yng nghyswllt categoreiddio addasrwydd adeiladau, esboniodd y Rheolwr Trawsnewid Addysg mai'r un ffactor allweddol i gyflawni categori A fyddai ymestyn capasiti gan fod mwy o alw nag o leoedd ar gael yn yr ysgol ar hyn o bryd ac nad yw'n cynnig lefel y ddarpariaeth a gynigiwyd yn flaenorol gan y bu'n rhaid ailwampio rhai ardaloedd arbenigol, tebyg i ardaloedd technoleg a chelf, i gael eu defnyddio fel gofodau addysgu a dysgu yn hytrach nag fel ardaloedd arbenigol. Cadarnhaodd y byddai'r categori addasrwydd yn newid i A pe byddai'r cynnig i gynyddu capasiti yn Ysgol Pen y Cwm yn cael ei gymeradwyo.

Cyfeiriodd Aelod at y 20 lleoliad allan o'r sir a gofynnodd pa faterion sy'n atal Ysgol Pen y Cwm rhag cymryd mwy o'r lleoliadau hyn. Esboniodd y Rheolwr Trawsnewid Addysg fod hyn yn dod o fewn cylch gorchwyl y tîm Cynhwysiant, ond y gallai un rhwystr posibl fod yng nghyswllt plant sy'n derbyn gofal a all fod angen lleoliadau allan o'r sir oherwydd eu hamgylchiadau unigol. Mae'r Gyfarwyddiaeth yn ymroddedig i adolygiad llawn o anghenion y disgyblion hynny ac os oedd eu hanghenion yn gysylltiedig gyda chyfleusterau neu rywbeth y gellid ei ddatblygu'n fwy lleol, yna symudid ymlaen â hynny.

Mewn ymateb i gwestiwn gan Aelod am gostau cyfalaf o tua £250,000,

	eglurodd y Cyfarwyddwr Addysg fod costau cyfalaf yn gysylltiedig gyda'r ailwampio. Fodd bynnag byddai'r rhain yn cael eu cyllido drwy grantiau Llywodraeth Cymru a ddyrannwyd fel nad oedd unrhyw effaith uniongyrchol ar raglen cyfalaf y Cyngor. Holodd y Cadeirydd sut y caiff ystyriaethau iechyd a diogelwch eu trin yng nghyswllt disgyblion, staff a chontractwyr tra bod y gwaith ailwampio yn mynd rhagddo. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg y caiff y rhan fwyaf o'r gwaith ailwampio sylweddol ei wneud tu allan i'r adegau pan mae dysgwyr yn bresennol, ond y gallai hyn olygu ymestyn y cyfnod contract ar ôl mis Medi 2021. Dywedodd y Rheolwr Trawsnewid Addysg y byddid yn sefydlu tîm Rheoli Prosiect i oruchwylio'r cyfnod adeiladu, gan weithio'n agos gyda'r ysgol a'r contractwr. Caiff gwaith ei wneud mewn camau yn unol â hynny gyda'r rhan fwyaf o'r gwaith yn digwydd mewn ardaloedd na chaiff eu defnyddio ar hyn o bryd o safbwynt addysgu a dysgu. Gallai'r gwaith ym mhrif gorff yr adeilad, a fedrai o bosibl effeithio ar ddysgwyr, ei wneud tu allan i oriau agor yr ysgol. Gallai hyn olygu estyniad bach ar y contract. Byddai'r tîm Rheoli Prosiect yn cydlynu'n agos iawn gyda'r ysgol am ddatrysiadau rheoli dros dro i leihau ymyrryd ar ddysgwyr. Gofynnodd y Cadeirydd os cafodd materion parcio eu hystyried, gyda'r cynnydd yng nghapasiti yr ysgol. Dywedodd y Rheolwr Trawsnewid Addysg y cynhelir asesiad o'r effaith ar drafnidiaeth i edrych ar y goblygiadau cysylltiedig. Caiff y rhan fwyaf o'r disgyblion eu cludo i'r ysgol a byddai mwyafrif y disgyblion ar y rhestr aros hefyd angen cludiant rhwng y cartref a'r ysgol. Rhoddir ystyriaeth i ailgyflunio cludiant rhwng y cartref â'r ysgol yn ôl oedran yn hytrach nag ardal. Mae'r ysgol yn ystyried ymgynghori ar newidiadau i amser sesiynau h.y. disgyblion cynradd yn cyrraedd ar wahân i ddisgyblion uwchradd ac ôl 16 i sicrhau llif mwy effeithiol o draffig i'r safle. Gwnaed newidiadau i'r rheoliadau am ddyddiau ysgol ac amserau sesiynau ysgolion yn ystod Covid, ac mae hyn wedi galluogi'r ysgol i beilota'r newidiadau posibl i amserau sesiwn. Gan fod hyn wedi gweithio'n dda i'r ysgol, byddent yn edrych ar fynd â hyn ymlaen yn amodol ar ymgynghoriad. Awgrymodd y Cadeirydd y dylid gwahodd cynrychiolydd priodol o Ysgol Arbennig Pen y Cwm i fynychu a chymryd rhan yn y sesiwn ymgynghori. Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Addysg y gwahoddir cynrychiolydd o'r ysgol i gymryd rhan yn y sesiwn ymgynghori. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1; sef derbyn yr adroddiad, y ddogfen gysylltiedig a'r llwybr gweithredu.